

- ✓ система післядипломної педагогічної освіти має працювати на випередження і тому потребує суттєвого оновлення;
- ✓ необхідно розробити ефективні моделі та технології навчання на основі найкращих міжнародних та вітчизняних практик, з урахуванням основних тенденцій розвитку суспільства, запитів педагогічних працівників та закладів освіти.

Література

1. Нова Українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/Новини%202016/12/05/konczepczyia.pdf>
2. Евладова Е. Б., Логинова Л. Г. Самоорганизация как перспективная возможность развития дополнительного образования детей. Вестник Костромского государственного университета. Серия: Педагогика. Психология. Социокинетика. 2014. № 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/samoorganizatsiya-kak-perspektivnaya-vozmozhnostrazvitiya-dopolnitelnogo-obrazovaniya-detey>
3. Навчати і навчатися: як і куди зростати українському вчителю? Результати дослідження сфери підвищення кваліфікації й сертифікації у рамках спільної ініціативи руху EdCamp Ukraine і Міністерства освіти і науки України / О. Елькін, О. Марущенко, О. Масалітіна, І. Міньковська. Х.: Вид-во «Дім Реклами», 2019. 120 с.

УДК 37.035

Сохацькі П.

магістер, канцлеж Люблінської Вищої Школи в Риках
(Польща)

СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ

Постановка проблеми. За останні декілька років еміграція українців стала досить звичним феноменом. Еміграційні процеси можуть бути викликані різноманітними причинами. У пошуках хорошого заробітку, через незнання іноземної мови дорослі часто стають полоненими у трудовому рабстві. Вербують у трудове рабство переважно сільських, соціально незахищених людей. Зазвичай в таку категорію потрапляють жінки (65-70% з усіх мігрантів). Питання виховання дітей трудових мігрантів є однією із глибоких проблем в сучасній соціальній педагогіці, адже відлучення одного з батьків від дитини неприпустиме, бо сім'я є першоджерелом соціалізації дитини, її виховним інститутом.

Актуальність дослідження зумовлена трудовою міграцією, як явищем, що об'єктивно впливає на розвиток соціально-економічних та суспільно-політичних відносин у країні. Поряд із позитивними моментами цього процесу (матеріальне забезпечення родин, можливість професійного зростання, діалог культур тощо) з'являється низка негативних явищ, які, в першу чергу, позначаються на родині та дітях. Від'їзд батьків за кордон на заробітки стає причиною порушення основної функції сім'ї – виховання підростаючого

покоління, призводить до складних наслідків у розвитку дітей: вони нерідко залишаються бездоглядними, соціально незахищеними, виникають проблеми психологічного та педагогічного характеру.

У зв'язку з цим постає необхідність активізації діяльності соціальних інститутів по створенню умов для повноцінного виховання дітей трудових мігрантів, здійснення розробки та впровадження технологій соціально-педагогічної роботи у процесі виховання даної категорії клієнтів. Саме тому соціальні педагоги мають виступити координаторами виховної роботи з дітьми трудових мігрантів у соціально-освітньому середовищі, сприяти їх всебічному моральному, психологічному, фізичному, художньо – естетичному і розумовому розвитку, детально вивчати середовище, в якому перебувають діти, посприяти міжособистісному зв'язку між дитиною та батьками, допомогати опікунам у вихованні дітей трудових мігрантів.

Дану тему висвітлювали у своїх дослідженнях, що стосуються соціально-педагогічної роботи з дітьми трудових мігрантів, Андрійчук С., Галенська Н., Левченко К., Пенішкевич Д. Проте проблеми виховання дітей трудових мігрантів в умовах соціально – освітнього середовища цього часу залишаються поза увагою дослідників і не стали предметом наукового дослідження.

Предмет дослідження: технології соціально педагогічної роботи у процесі виховання дітей трудових мігрантів.

Об'єкт дослідження: процес виховання дітей трудових мігрантів.

Мета дослідження: підтримка соціальної реінтеграції та покращення соціальної безпеки дітей, чий батьки трудові мігранти.

Виклад матеріалу. Категорія трудових мігрантів охоплює широке коло соціальних явищ, соціальні служби є однією із ключових структур, що мають працювати як з передумовами, так і з наслідками їх міграції. Болісним є питання виховання залишених дітей на опікунів, бабусів і дідусів чи сусідів. Загальним наслідком трудової міграції батьків є порушення ними соціальних зв'язків. Таким людям часто важко знайти спільну мову з найближчим оточенням, зокрема дорослими членами родини та з власними дітьми, через вимушену тривалу відсутність і відокремленість від життя родини у період перебування одного з батьків в іншій країні. Деякі мігранти після повернення стикаються навіть з фактом позбавлення прав на житло чи батьківських прав через вимушену тривалу відсутність. Саме тому соціальний педагог повинен виступити посередником між трудовим мігрантом та дитиною, сприяти тому, щоб соціальні зв'язки не послаблялись, щоб не змінювались гендерні ролі у сім'ї та суспільстві. Варто зазначити, що при наданні допомоги, соціальному педагогу потрібно дотримуватися етичної поведінки до самих постраждалих та їх близького оточення [8, с.19].

Більша частина дітей трудових мігрантів стають девіантами та створюють несприятливий клімат в сім'ї. Через неухвагу дорослих дитина шукає розуміння у однолітків або в вуличних компаніях. Певною мірою так звані «дружні компанії» призводять до того, що дитина зловживає алкоголем, палить цигарки та займається дрібним хуліганством. Також хочу зазначити, що припустима висока імовірність того, що діти трудових мігрантів можуть належати до

певних субкультур, тим самим шукаючи в них способи самореалізації, розуміння та співчуття [5, с.27].

В багатьох випадках зміна в сімейному складі та розподілі ролей в сім'ї впливають на гендерну ідентифікацію. Це призводить до того, що дитина має замало умінь та навиків будувати взаємостосунки з однолітками, опікунами.

Наслідки міграції батьків для дітей певною мірою несуть за собою і позитивні прошарки – це і достатнє матеріальне забезпечення та вирішення побутових потреб, можливість отримати вищу освіту, більш самостійна та доросла поведінка, ніж у дітей, які живуть разом з батьками. Та кошти не зможуть замінити виховання дитини, адже роль батьків, як вихователів, наставників, авторитетів, знецінюється. Дитина, в такому випадку, прагне більше матеріального блага, а не морального. Разом із цим її супроводжують: важкі емоційні стани та переживання, самотність, замкнутість, надмірна агресивність та вразливість, втрата інтересу до навчання, порушення гендерної ідентифікації. Після довготривалої розлуки із батьками, стосунки між дітьми і батьками стають більш прохолодними, що робить реінтеграцію мігранта в сім'ю після повернення додому. Все це впливає на психологічний стан і розвиток дітей, формування світогляду, життєвих цінностей, розуміння соціальних ролей у сім'ї, мотиваційну сферу, успішність у навчанні та розвиток індивідуальних якостей [2, с. 34].

Отже, найбільш проблемним для дітей трудових мігрантів є брак комунікативних навичок та конфлікти у взаєминах з опікунами та родичами. Непросто дітям самостійно справлятися із шкільною програмою без сторонньої підтримки та допомоги. 20 % дітей, орієнтуючись на досвід батьків, які не знайшли можливості реалізувати свої знання в Україні, втрачають мотивацію до навчання та не бачать для себе перспективи у професійному навчанні та працевлаштуванні. Робота соціального педагога повинна бути орієнтована на вирішення проблеми дезадаптації, стимулювати дитину до успішної соціалізації, надання консультацій з напливаючих питань від дитини в ході роботи, проведення патронажу оточення, в якому перебуває дитина, здійснення психолого-педагогічної підтримки та захисту [4, с. 289].

Саме тому доцільно врахувати існування такої організації як МБФ «Карітас України», основною ціллю якої є зменшення наслідків бідності та ізоляції людей в сучасному суспільстві. Досвід МБФ «Карітас України» в сфері допомоги людям, що зазнали негативного впливу міграції, чималий. Починаючи з 2006 року на базі Карітасу в Хмельницькому, Одесі, Івано-Франківську та Дробичі існують консультативні центри соціальної допомоги жертвам торгівлі людьми, продовжує виконувати ряд реінтеграційних проектів для осіб, що повертаються з-за кордону і що важливо, опікується дітьми трудових мігрантів, залучаючи їх до дитячих соціальних центрів. З огляду на це, персонал соціальних центрів бачить перед собою завдання підтримати дітей у подоланні виявлених труднощів та підтримки у будь-якій життєвій ситуації. Тому, визначено наступні завдання перед соціальними працівниками:

1. Оскільки в дітей є брак любові та довіри, першочергове завдання для соціальних працівників – налагодження із дитиною стосунків, довірливих та відкритих, через які дитина отримає підтримку у будь-якій життєвій ситуації.

2. Пом'якшити психотравмуючу ситуацію, пропонуючи себе для розмов на будь-яку проблематику, створюючи відповідний простір та умови для обговорення делікатних питань, які турбують дитину, індивідуальні та групові заняття, психотерапевтичні вправи тощо.

3. Допомогти дітям віднайти ресурси для подолання труднощів. А також допомогти виявити свої сили, вміння та таланти, визначити цілі в житті та кроки, які слід робити до цієї цілі.

4. Оскільки діти трудових мігрантів займають досить пасивну життєву позицію, важливим завданням є активізувати дитину та заохотити до самовдосконалення та розвитку.

5. Підготувати до самостійного життя, а також запобігти ризикованій поведінці, навчити думати, приймати рішення та аналізувати наслідки власних вчинків.

6. Оскільки труднощі переживають не лише діти, але і дорослі, які опікуються дитиною без матері чи батька, а іноді і без обох батьків, важливим завданням є допомогти батькам / опікунам в процесі виховання дітей [7, с. 41].

Ці завдання соціальні працівники та педагоги повинні виконувати шляхом різноманітних форм діяльності, а саме: позашкільне дозвілля, соціально - терапевтичні заходи, просвітницькі заходи, мистецькі, спортивні, профорієнтаційні активності, соціально важливі акції, профілактичні бесіди, індивідуальний соціальний супровід, організація заходів для батьків та опікунів [3, с.115].

Висновки

Підсумовуючи вищеописане дослідження, я хочу виділити наступне. Основною причиною трудової міграції є низький рівень доходів громадян. Тому боротись із нею адміністративними методами безперспективно. Слід боротись із причинами, а не наслідками. Важливо змінити стереотип, що побутує в суспільстві щодо мігрантів. Мігранти та їхні сім'ї не злочинці, а жертви, і потребують підтримки. Основна особа, яка зможе допомогти дитині та сім'ї здолати життєві труднощі – соціальний працівник, що має професійну кваліфікацію та довірливі стосунки із користувачами послуг. Тому збільшення кількості та розвитку соціальних служб та соціальних працівників, які б займались не обліком та статистичними підрахунками, а практичною соціальною роботою з дітьми та молоддю, є вкрай необхідними (по-перше, руйнування негативних стереотипів стосовно мігрантів; по-друге, зміна економічних умов; по-третє, приведення діяльності соціальних служб у відповідність до реальних потреб користувачів та обсягів роботи є основними передумовами покращення ситуації трудових мігрантів в Україні).

Література

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ, 1997. 67с.
2. Громадська думка: дослідження, аналіз, висновки. К.: ДЦССМ, 2003.

3. Діяльність центрів соціальних служб для молоді України. К.: Академпрес, 1999. С.115.
4. Капська А.Й. Технології соціально-педагогічної роботи : навч. посібник. К.: ДЦССМ, 2000. С.372.
5. Скуратівський В.А., Палій О.М. Основи соціальної політики : навч. посібник. К.: МАУП, 2002. С.200.
6. Словарь-справочник по социальной работе / под ред. Е.И. Холостовой. Москва: Юрист, 2000. 424 с.
7. Управлінські аспекти соціальної роботи: курс лекцій. К.: МАУП, 2002. 376 с.
8. Шендеровський К.С. Адаптаційна модель розвитку соціальних служб для молоді: навч-мед. зб. для спеціалістів соц. роботи системи центрів соц. служб для молоді м. Київ. К.: Ента-1, 2002. 120 с.

УДК 371. 133

Стандрет Г. Н.

керівник гуртка-методист, педагог-організатор

КЗ ТМР «Станція юних техніків»

halyastandret@gmail.com

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ «НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»

«Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р Закон України «Про освіту», прийнятий 05 вересня 2017 року. Набрав чинності 28 вересня 2017 року [1; 2; 4].

Чому потрібно змінювати школу? За експертними прогнозами, у цьому і в наступному роках найбільш затребуваними на ринку праці будуть вміння навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі.

Спосіб навчання в сучасній українській школі не мотивує дітей до навчання. Сучасний учень заучує матеріал, щоб скласти екзамен і забути його. За влучним висловленням одного директора школи, це «як фарширована риба, яка нібито риба, але не плаває». Донедавна ми намагалися встигнути дати школярам якомога більше інформації. Це призвело до того, що школа виховує не спеціаліста XXI століття, а вчителя з XX століття. Сьогодні школа – ретранслятор знань. За результатами навчання по суті перевіряється обсяг пам'яті дитини. Та чи зможе вона користуватися цими знаннями чи ні? Вже немає дефіциту знань, як тоді, коли вчитель був єдиним їх джерелом. Знання зараз усюди, питання тільки у тому, чи можеш ти їх взяти, обробити і використати.

НУШ – це ключова реформа Міністерства освіти і науки. Головна мета – створити школу, у якій буде приємно навчатися, яка даватиме учням не тільки